

Cuprins

<i>Notă asupra ediției</i> (Corneliu Bărbulescu)	5
Povești fantastice	
Lămpile de viață ale <i>terielelor</i>	9
Samba Gueladio Diegui	26
Poveste kiri	40
Falsa logodnică	42
<i>Njinkona</i>	45
<i>Djinul</i> pește	47
Ntiy, învingătorul șarpelui boa	52
Cele trei femei ale lui <i>sarty</i>	57
Coada de <i>ybumbuni</i>	59
Amadu Kekediuru, salvatorul alor săi	62
Povestea lui Mamadu și a Antei <i>guineea</i>	69
<i>Diula</i> și iepurele	73
Inelul turturicii	75
Logodnica <i>yblisă</i>	82
Orfană de mamă	87
Poveste	90
Prințul care nu voia de soție o femeie cu <i>niase</i>	91
Ramanungabato	94
Vaca-fără-coarne	98
Şarpele cu șapte capete	103
Regele Andrianombe și nevasta lui, care n-aveau copii	105
Andamokamy	109
Rafaranomby	113
Besorongola	117
Et Taj Ahmed ben Amar	125
Casa blestemată	130
Lala Khallal el Khandra	133
Caftanul de dragoste împletit cu patimă	137

Povești moralizatoare și întimplări

Mila	147
Îngăduința	149
Ascultarea	152
Lenea	154
Minciuna	155
Polo și Kahoahlachubedu	156
Jucăușul cîmpiei	160
Bărbatul și cele trei femei ale sale	167
Pielea de vacă	171
Orezăria	173
Rataolandohamivolana	174
Imbahatrila	178
Ajutorul dat de <i>guinar</i>	180
Zgîrcitul și străinul	183
Capul de mort	186
Masilo și Thakane	188
Copacul cu fructe omenești	194
Cei trei frați și cele trei <i>grigriuri</i>	195

Povești nuvelistice

Căderea țării Kah	199
Povestea orbului	209
Lecția de curaj	233
Fiul meșterului hoț	236
Razatovo și Ranonera	240
Recunoștința lui Musa	244
<i>Farisul</i>	253
Cei șapte frați care voiau să se însoare cu Ramitoviamandreniny	266
Cele trei neveste ale lui Andriamihanina	272
Takinga	274
Rafotsiarifanahy și Randrianarisaina	278
Fiiica negustorului și fiul sultanului	280
Fiiica sultanului care a făcut să fie tăiate o sută de capete, fără unul	285
'Atic și Edh'dahi	298
Minciuna și Adevărul	302
Fata șireată	305
Gelozia	310
Lesoma și Faralahy	312

Povești cu animale

<i>Takatra și bufnița</i>	317
Cîinele, mistrețul și caimanul	320
Țiparul cel mare și țiparul cel mic	323
Șoarecele și pisica	324
Păianjenul	326
Ouăle de <i>iblis</i>	328
Caimanul, omul și șacalul	330
Fiul domnului <i>Uinde</i>	335
Antilopa pitică Gabuluku	341
Leoaica și hiena	345

Legende

Originea morții	351
Cei patru tineri și femeia	352
Poveste	355
Soarele, Luna, stelele și găinile	358
Cultivatorul	360
Pasărea de pradă și Soarele	361
Ignamul	362
De ce șerpii mânincă broaște	364
Arondo-Jenu	365
Poveste	366
Cele patru surori	370
Poveste	371
Prostănakul	373
Regele care dorea să aibă un copil	376
Povestea vraciului	380
Poveste	383
Cei opt frați	386
Poveste	388
Legenda elefantului	396
Takise, taurul bătrânei	400
Legenda lui Ngurangurane, fiul crocodilului	406

Snoave

Fata cea mîndră	417
<i>Sakoririka</i>	420
Cineva care căuta un altul la fel de șmecher ca el	422

Hiena comisionară	423
Avarul.....	425
Bărbatul care voia să-și încerce soția	430
Avarul.....	431
Hoții care s-au furat unii pe alții.....	435
Cei doi hoți.....	438
Furt de cămile noaptea.....	440
Cei doi falși <i>diula</i>	444
Cum l-au înșelat Kotofetsy și Mahaka pe rege.....	445
Kotofetsy, Mahaka și nevasta lui Andriambahoaka	446
Kotofetsy și Mahaka se întorc la Andriambahoaka	448
Cum au înșelat Kotofetsy și Mahaka un om bogat	450
Omul care a vrut să se măsoare cu Kotofetsy și Mahaka	452
<i>Postfață</i> (Corneliu Bărbalescu).....	453

CORNELIU BĂRBULESCU (1915-2007), profesor doctor, cercetător științific la Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” (Academia Română), unul dintre fondatorii secției de folclor literar la Institutul din București. A fost membru al Uniunii Scriitorilor și al mai multor societăți de etnografie și folclor din România, Franța și Germania. Pe lîngă articole, studii și monografii, a publicat culegeri și antologii de folclor și povești populare, între care *Din înțelepciunea poporului* (1957) și *Lupul pîrcălab* (1958).

Ilustrații de Radu Răileanu

© 2014 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvîrșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezentă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

Cele mai frumoase basme africane / Corneliu Bărbulescu
(selectie, trad. și postfață). – Iași: Polirom, 2014

ISBN print: 978-973-46-4292-2

ISBN eBook: 978-973-46-4504-6

ISBN PDF: 978-973-46-4505-3

I. Bărbulescu, Corneliu (trad.; postf.)

821.42/.45(6)-91-34=135.1
398.2(=41/.45)(6)

Printed in ROMANIA

Selectie, traducere si postfață
de Corneliu Bărbulescu

Ediția a II-a

POLIROM
2014

Masilo și Thakane

(Basuto)

Masilo dorea să se căsătorească cu sora lui, Thakane; dar aceasta nu primi și-i spuse:

— Sînt sora ta; cum ai putea să te însori cu mine?

Însă degeaba îl respingea, căci Masilo stăruia întruna spunînd:

— În lumea întreagă nu se mai găsește o fată atât de frumoasă ca tine.

Într-o zi oarecare, după o sărbătoare, cum băieții erau la cîmp cu animalele, fetele din sat ieșiră împreună să caute lemn. Atunci Masilo îi spuse surorii sale:

— Vino cu mine; te voi duce într-un loc unde vei găsi lemn foarte frumos, demn de fiica unei căpetenii.

Thakane, singură, își urmă fratele, care le opri pe celelalte fete să-i însوțească.

Masilo își duse sora într-un loc îndepărtat, unde se găsea o peșteră strîmtă și adâncă, între două stînci. Ajunși acolo, Masilo îi spuse lui Thakane:

— Nu primești să te măriți cu mine?

Sora îi răspunse:

— Nu! Nu voi primi niciodată să mă mărit cu fratele meu!

— Îndrăznești oare să mi-o mai spui și acum? Nu vezi că ești singură cu mine și că dacă vreau te pot și omorî?

Thakane îi răspunse:

— Chiar dacă mă vei omorî, nu voi primi niciodată să mă mărit cu tine!

Atunci Masilo se aruncă asupra ei și îi legă mîinile și picioarele, pe urmă îi spuse:

— Nu înțelegi că dacă mă respingi mereu nu-ți mai rămîne decît să morî?

Thakane îi mai răspunse:

— Chiar de va trebui să mor în această clipă, nu voi primi să mă mărit cu tine, fiindcă îmi ești frate.

Atunci Masilo o apucă și o aruncă în fundul prăpastiei, pe urmă plecă, lăsîndu-și astfel sora pradă unei morți sigure.

Seara, fetele se întoarseră în sat; Thakane, nefiind văzută întorcîndu-se, a fost căutată peste tot; au fost întrebate tovarășele ei; dar acestora le era frică să spună ce știau; ele își ziceau unele altora:

— Dacă nu ne-ar fi frică de Masilo, am spune că Masilo a dus-o în pădure, oprindu-ne s-o însotim, și că de atunci nu mai știm ce s-a făcut cu ea; cînd Masilo s-a întors la animalele sale, Thakane nu mai era cu el.

Thakane a fost căutată mult timp, au fost cutreierate în zadar toate satele din împrejurimi; au mers chiar pînă la acela în care locuia bunica ei, dar zadarnic; nicăieri nu fusese văzută, nimeni nu putea spune unde se duse.

Iar Masilo își păzea în continuare animalele, ca și cînd nimic nu se întîmplase; dar în fiecare zi le spunea tovarășilor săi:

— Rămîneți aici cu animalele; se află acolo o pasăre pe care vreau să încerc s-o prind.

Și îi părăsea pînă la sfîrșitul zilei. Se ducea la prăpastia în fundul căreia o aruncase pe Thakane; se aşeza sus, în apropierea găurii, apuca o bucată mare de granit și, lovind stînca cu putere, cîntă:

„Thakane, fiica lui Madi-a-Khomo, vorbește, vorbește ca să te aud!“.

Atunci Thakane îi răspundea:

„Pentru că trebuie să vorbesc, voi vorbi, dar ce trebuie să spun?
Masilo, fratele meu, a vrut să mă ia de nevastă, dar l-am respins“.

Auzind acestea, Masilo se întorcea foarte vesel.

Cum în fiecare zi Masilo își părăsea animalele, fratele său mai mic își spuse:

— Tare aş dori să știu ce fel de pasăre e aia care nu se lasă deloc prinse.

Așa că într-o zi, cînd Masilo zise ca de obicei: „Rămîneți aici cu animalele; se află acolo o pasăre pe care vreau să încerc s-o prind“, fratele mai mic porni, fără să fie observat, și-l urmări pe furiș. Cînd Masilo ajunse la prăpastie, băiatul se ascunse după un boschet. Masilo își puse jos scutul, apucă o bucată mare de granit și, lovind steiul cu putere, cîntă:

„Thakane, fiica lui Madi-a-Khomo, vorbește, vorbește ca să te aud!“.

Thakane îi răspunse ca de obicei, dar glasul îi era atât de slab, că abia putea fi auzit; cu toate astea, fratele cel mic putu să înțeleagă ce spusesese. Își zise:

— Ue! Masilo spune că vînează păsări, dar de fapt el a omorît-o pe sora mea.

Pe urmă plecă fără să fie văzut și, întorcîndu-se la cireadă, se aşeză jos și începu să plîngă. După ce veni și Masilo, ceilalți băieți îi spuseră:

— Iată-l pe fratele tău care nu face altceva decît să plîngă; nu știm ce are.

Masilo îl întrebă:

- Ce ai, frățioare?
- Mă doare burta.
- Adevărat?
- Da!

Atunci Masilo îi rugă pe doi dintre tovarășii lui să-l ducă acasă pe băiat. Cînd ajunse în sat, plîngînd mereu și cu ochii roșii, mama lui, cuprinsă de durere, începu și ea să plîngă. Îl întrebă:

— Ce ai, copilul meu? De ce plîngi? Din cauza surorii tale Thakane, nici eu nu mai încetez să vârs lacrimi.

Micuțul îi răspunse:

- Cheamă-l pe tata.

Mama îl întrebă:

- De ce să-l chem?

Micuțul spuse:

- Mă doare rău burta.

Cînd veni tatăl său, copilul le spuse:

- Tată, mamă, să intrăm în colibă.

Intră, continuînd să plîngă; părinții îl urmară, plîngînd și ei. Îl întrebară:

- Te doare tare?

El răspunse:

- Tată, mamă, Thakane a fost ucisă de Masilo.

Ei îl întrebară:

- În ce fel a omorît-o? Cum ai aflat asta?

Copilul răspunse:

— Thakane a fost omorîtă de Masilo; dacă vreți, vă pot duce la locul unde se află ea.

Deși noaptea era întunecoasă, tatăl și mama plecară la drum, conduși de fiul lor mai mic.

Cînd ajunseră, micuțul spuse:

— Tată, ia piatra asta mare, prea mare pentru mine, și lovește cu tărie stînca de deasupra prăpastiei, cîntînd astfel:

„Thakane, fiica lui Madi-a-Khomo, vorbește, vorbește ca să te aud!“.

Tatăl luă piatra și făcu aşa cum i se spusesese; era atît de întuneric, încît nu se putea vedea nimic. Auzi vocea fiicei sale, dar atît de slabă, încît abia putea înțelege ce spunea. Atunci se culcă la pămînt și se aplecă peste marginea prăpastiei strigînd:

— Thakane! Thakane!

Thakane răspunse:

— Tată!

— Cum se face, biata mea copilă, că te găsești aici?

— Masilo m-a aruncat.

Tatăl, foarte mișcat, se întrebă: „Ce să fac? Cum s-o scot?“. Degeaba căuta, nu găsea nici un mijloc s-o scoată de acolo; în sfîrșit, îi spuse femeii lui:

— Îi-ar fi frică să rămîi singură aici, în timp ce eu mă voi duce în sat să caut ajutor?

Femeia răspunse:

— Nu! Poți să te duci, nu mi-e teamă; la întoarcere mă vei găsi tot aici; spune-le oamenilor din satul nostru că prăpastia este foarte adîncă și că vor trebui să vină cu multe curele de piele și cu grăsime de bou.

După un timp, bărbatul se întoarse cu douăzeci de oameni din sat; se aplecă din nou pe marginea prăpastiei și-i strigă fiicei sale:

— Poți să-ți legi picioarele și brațele în curelele pe care îți le vom arunca?

Thakane răspunse:

— Da, voi putea, dar prăpastia este atît de strîmtă, că-mi va fi foarte greu să-mi mișc mîinile.

Atunci i se întinseră curelele de piele, ea și le legă de picioare și le trecu pe sub subțiori, pe urmă spuse:

— Acum e gata!

Tatăl îi spuse:

— Cînd vom încerca să te ridicăm, nu rămîne așezată, încearcă să stai în picioare.

Thakane răspunse:

— Mi-e cu neputință să stau în picioare, trebuie topită grăsimea și vărsată de-a lungul pereților stîncii pentru a-i face să fie netezi și alunecoși.

Aşa făcură. Cînd tatăl şi oamenii traseră de curele s-o scoată din prăpastie, grăsimea făcuse pereţii netezi şi alunecoşi şi îndulcise ieşiturile, aşa că fata ajunse sus nevătămată, dar îngrozitor de slăbită. O lăsară să se odihnească puţin, pe urmă o duseră la coliba părintilor săi, unde i se dădu să înghită o mare cantitate de grăsime topită pentru a-i umezi gîtlejul.

A doua zi, Masilo se duse, ca de obicei, cu animalele la păscut, fără a bănuia ce se petrecuse. Printre tinerii care îl însoţeau se afla unul care ajutase la scoaterea lui Thakane din prăpastie unde o azvîrlise Masilo; acesta îşi spunea în sinea lui:

— Trebuie să ştiu dacă într-adevăr Masilo a vrut s-o omoare pe sora sa.

Se duse deci pe ascuns lîngă prăpastie şi se piti în spatele unui boschet; după puţin timp îl văzu pe Masilo apărînd. Acesta îşi puse scutul pe pămînt, luă bucata de granit şi o aruncă cu putere de pămînt, cîntînd:

„Thakane, fiica lui Madi-a-Khomo, vorbeşte, vorbeşte ca să te aud!“.

Nici un răspuns. Reluă:

— Faci pe supărata astăzi?

Pe urmă lovi pentru a doua oară stînca, mai tare decît înainte, cîntînd:

„Thakane, fiica lui Madi-a-Khomo, vorbeşte, vorbeşte ca să te aud!“.

Şi de data asta nici un răspuns; nici un sunet nu se auzea. Atunci Masilo îşi înălţă scutul şi începu să sară de bucurie, strigînd:

— Aha! Acum eşti moartă, vei putrezi, tu care nu m-ai vrut.

După asta se întoarse la turma sa vesel şi cîntînd din fluier cu vioiciune, spunînd:

— A murit, a murit.

Cînd ajunse lîngă tovarăşii săi, aceştia îşi spuseră unii altora:

— Masilo este un frate rău; priviţi ce vesel e, cu toate că sora lui a murit!

În aceeaşi zi tatăl său tăiase o oaie ca să-i facă o fiertură lui Thakane. Seara, cînd se întoarse cu animalele, Masilo aştepta multă vreme; dar nimeni nu-i aduse carne. La urmă, întrebă:

— Unde este capul mielului? De ce nu mi se aduce?

Pe urmă îi trimise vorbă tatălui său:

— Trimitе-mi capul mielului să-l mănînc.

Tatăl răspunse:

— Spune-i că l-am mîncat eu însuși.

În acest fel Masilo trebui să renunțe la carne.

Timp de mai multe zile continuă să păzească animalele, fără a bănuia că Thakane fusese regăsită. Toată lumea era mirată și rușinată de veselia pe care o arăta. Oamenii spuneau:

— Cum poate să fie atât de vesel cînd sora lui, Thakane, este moartă?

În acest timp, părinții continuau să-o spele pe Thakane în fiecare zi cu apă caldă și să-o ungă cu grăsime. După un timp, ea putu, în sfîrșit, să se ridice, sprijinindu-se de pereții colibei; atunci mușchii ei, mult timp contractați, se destinsă cu zgromot. Tot atunci ea putu, de asemenea, să vorbească și le povestea părinților săi cum se purtase Masilo cu ea. Continuară cîteva zile să-i pregătească mîncăruri gustoase, i se tăiară miei, iar pieile le pregătiră pentru ea. Noaptea ieșea cu mama ei să se plimbe.

Thakane ajunse repede la fel de frumoasă și de sănătoasă ca și mai înainte. Atunci tatăl și mama ei își tăiară părul, pe care în timpul doliului îl lăsaseră să crească peste măsură; începură din nou să se ungă cu grăsime și-și reluară înfățișarea oamenilor sănătoși. Cei din jur spuneau:

— Au plîns, dar acum s-au mîngîiat; iată-i că-și părăsesc doliul.

Atunci tatăl își trimise unul dintre servitori la socii săi să le spună:

— Grăbiți-vă să veniți, pentru că am pregătit o serbare; în special socrul meu să fie aici.

Se tăiară numeroși boi și se pregăti o masă grozavă.

Cînd se strînsă cu toții pentru serbare și cînd începu să se servească masa, tatăl lui Masilo le spuse socrilor lui:

— Am plîns multă vreme, dar astăzi m-am mîngîiat!

Pe urmă porunci să se aștearnă pe pămînt, în mijlocul satului, rogojini de trestie. Mulțimea era așezată pe jos, mîncînd și bînd. Atunci tatăl, mama și bunica lui Thakane strigă:

— Acum ieși din colibă!

Ea ieși din colibă; abia păși afară că soarele se întunecă. Mulțimea strigă:

— Cum! Dar este Thakane! Trăiește!

Toată lumea se înveseli.

Masilo fugi cît putu mai repede și se ascunse într-un ținut îndepărtat.